

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

24. Ordinarius an teneatur exemptum à se excommunicatum absolvere ad
cautelam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

1. Episcopus non potest eximere Ecclesiam à jure visitandi, &c.

2. Ecclesia fundata cum pacto, ut alteri quam Episcopo, poterit nihilominus visitari à Episcopo.

1. **F**edericus de Senis *conf. III. num. 4. conf. 247.* respondit, Episcopum talitege Ecclesiam eximere non posse, licet alii sint qui distinguant, an talis exemptio concedatur Ecclesie construenda, vel jam constructa, ut videre est ex Doctoribus à Prospero Farinacio laudatis *dec. 30. nu. 6. & 7. par. 2. Fel. c. cum Venerab. n. 33. de except.* dicens, quod ecclesia fundata cum tali pacto, ut subdit alicui v. g. Abbati, nihilominus suberit Episcopo. *Abb. c. cum dilectus n. 4. de consuet. Decius conf. 121. n. 3. Innoc. c. Lateran. n. 5. de Preb. Barth. l. quoties §. si. n. 1. ff. de adju. tut. qua de re videatiam quæ supra scripti cap. 11.*

Q U Æ S T I O XXII.

Jurisdic. alteri in subditos ordinarii competens, an Ordinarius excludit?
AD hoc collineandum est, an ex diplomate liquet Jurisdictionem concedi esse privative vel accumulative. *Gabriel. conf. 195. lib. 2. Barth. l. 1. C. de off. 1. p. p. fecl. urbis. Bald. l. unica §. ubi autem n. 6. C. de caduc. roll. Anchar. conf. 164. latè Rom. conf. 393. Castr. l. testam. nu. 6. de testam. Fel. ca. Pastoralis de offic. ord. & ibi DD. Quomodo articulo licet in dubio communiter concludatur Jurisdictionem accumulative censere concessam, latè *Farin. decif. 33. par. 2. & Menoch. li. 2. praf. 18. & DD. jam laudati.* sunt tamen qui variè hanc theoriam communem restringunt, *Menoch. praf. 18. nimirum,* nisi Jurisdic. concedatur favore ejus cujus interfit non habere plures *Bald. d. l. unica n. 3. Fel. d. cap. Pastoralis nu. 2. Farinac. decif. 30. n. 4. par. 2. Afflicti decif. 41. nu. 2. Menoch. d. Praf. 18. nu. 26. & seqq. plerumque enim nonnullorum interfit non habere plures iudices aut visitatores. Angel. l. si testamenta vers. si favore C. de testam. Bald. Ante habita nu. 59. C. ne filius pro patre. & quandoque favor aliorum potest ut complures habeant iudices, veluti alio in loco ostendi, similiter restitutive. *Farinac. d. dec. 33. nu. 2. par. 2. Abb. cap. Pastoralis nu. 6. vers. sed in regularibus a. liud puto & ibi Fel. nu. 4. de offic. ord. ita concludit Farin. decif. 30. & 33. par. 2. Menoch. d. Prafump. 18. nu. 6. Surdus conf. 56. nu. 13. in quo tamen, quia spinosior est hic articulus. pedem nunc non figo, ideò vide ea quæ alio loco scripti l. 1. g. 17. n. 2. 2. & seqq.***

Q U Æ S T I O XXIV.

Utrum Ordinarius teneatur Exemptum à se excommunicatum absolvere ad cautelam.

SI Excommunicatus alleget Jurisdictionis defectum in iudice ordinario ratione exemptionis, non est ita facile danda absolutio ad cautelam, nisi prius exemptio aliqua

aliqua ex parte probetur, saltem semiplena probatione, ne Judici ordinario passim illud fiat, Innoc. Dom. & Franc. cap. solet nu. 10. de sent. excom. in 6. Covar. in rep. cap. Almatator part. 1. §. 12. n. 7. eod. in 6. fol. 384. Roia decis. 308. in novis & dec. 116. in An-
 tiquis. Quod secus est, quando Jurisdictio excommunicantis fundata non est de Jure
 communi, ut latius exemplis illustrat Philippus Francus d. cap. solet. nu. 18. & novis-
 sime Profer. Farinac. dec. 382. par. 2. tradens Ordinarium habere tunc pro se Juris com-
 munitis adhesionem manu tenendum esse, si alii ad sint actus possessorum, quamvis ex
 adverso actus contrarii proponatur, uti latius videre est apud eundem Farinac.

QUESTIO XXV.

Utrum de causa exemptionis subjectionisve transigi possit?

Distingendum est, ut gratis transigere liceat, at verò ut non gratis, sed aliquo
 temporali dato, vel accepto, non liceat propter simoniacam labem, quæ si
 spiritualis sit Jurisdictio, prohibetur. text. cap. præterea 2. de transact. ubi Innoc. & DD.
 unde consequens est, ut si transactio censu aliquo novo roboretur, non subsistat,
 secus verò si antiquus fortè remittatur, veterem enim censum, cum sit jus spirituale,
 possit Ecclesia subiecta pro exemptione consequenda remittere dominantum, uti tra-
 dit Innocentius d. e. præterea.

QUESTIO XXVI.

Unius Ecclesiæ alteri Ecclesiæ subiectio an probanda.

SUMMARIUM.

1. Una Ecclesia alterius ancilla esse non de-
 bet.
2. Una Ecclesia alteri subiecta esse potest,
 subiectioque ab eo probanda est, qui in ea
 se fundat.
3. Probare quisque debet id quod sua inten-
 tionis est fundamentum.
4. Testes de subiectione deponentes, quali-
 ter deponere debeant.
5. Duplex subiectionis species.

Licet regulariter una Ecclesia alterius ancilla esse non possit, Bald. cap. item si Epi-
 copus num. 3. tit. Episcopum vel Abbatem, cap. quia per ambrosiam de Rescriptis in 6.
 Alphonsus Soto ad reg. Cancell. 12. n. 2. ubi Ioannes à Chokier frater meus fol. 264. mhi-
 lomitus tamen una Ecclesia alteri subiecta esse potest, subiectioque ab eo proban-
 da est, qui in ea subiectione se fundat. Far. in decis. 39. per tot. part. 2. probare enim
 debet, quod suæ intentionis est fundamentum. l. ei qui ff. de probat. Far.
 decis. 697. nu. 1. 717. nu. 4. par. 1. qua quidem in probationis specie id peculiare est, ut
 testes de subiectione deponentes, dicti sui rationem adijciant, alioquin non probant.
 Bald. conf. 286. nu. 3. lib. 2. & Egid. decis. 64. Anteus dec. 282. lib. 1. Caputq. decis. 34. lib.
 1. Far. decis. 39. nu. 1. in fin. part. 2. Quibus autem modis una Ecclesia alteri subiecta
 probari possit, infra, peculiaribus quaestionibus ostendi, qu. 32. 33. 50. & 59.

Kkk, 2

Potro